Uradni list
Evropske unije

SL
Serija L

2026/1007

8.5.2026

PRIPOROČILO KOMISIJE (EU) 2026/1007

z dne 30. aprila 2026

o podpiranju razvoja energetskih skupnosti in čim večjem izkoriščanju potenciala za lastno porabo

EVROPSKA KOMISIJA JE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti člena 292 Pogodbe,

ob upoštevanju naslednjega:

(1) To priporočilo zajema samooskrbovalce z energijo iz obnovljivih virov, kot so opredeljeni v členu 2, točka 14, Direktive (EU) 2018/2001 Evropskega parlamenta in Sveta ([1]), in aktivne odjemalce, kot so opredeljeni v členu 2, točka 8, Direktive (EU) 2019/944 Evropskega parlamenta in Sveta ([2]), ki se ukvarjajo s samoproizvodnjo in lastno porabo energije iz obnovljivih virov (v nadaljnjem besedilu: lastna poraba), vključno s souporabo energije, kot je opredeljena v členu 2, točka 10a, Direktive (EU) 2019/944. To priporočilo zajema tudi skupnosti na področju energije iz obnovljivih virov, kot so opredeljene v členu 2, točka 16, Direktive (EU) 2018/2001, in energetske skupnosti državljanov, kot so opredeljene v členu 2, točka 11, Direktive (EU) 2019/944, ki se ukvarjajo z lastno proizvodnjo energije iz obnovljivih virov in drugimi vrstami storitev, povezanih z energijo.

(2) Člen 15a Direktive (EU) 2019/944 od držav članic zahteva, da določijo pravico do souporabe energije, ki bo med drugim zagotovila, da imajo „vsa gospodinjstva, mala in srednja podjetja, javni organi in, kadar se država članica tako odloči, druge kategorije končnih odjemalcev pravico, da kot aktivni odjemalci [...] souporabljajo energijo“. Dosledno izvajanje te pravice je ključnega pomena za izkoriščanje novih poslovnih modelov, spodbujanje lokalnih naložb in izboljšanje prožnosti sistema.

(3) Načrt REPowerEU ([3]) poudarja potencial energetskih skupnosti in lastne porabe za pomoč pri odpravljanju nestanovitnih in visokih cen energije, države članice pa poziva, naj pospešijo prenos svežnja Čista energija za vse Evropejce. Strategija EU za sončno energijo ([4]) izrecno priznava velik potencial energetskih skupnosti in lastne porabe za pospešitev uvajanja sončne energije. Predlaga skupno politično ambicijo, da se v vsaki občini z več kot 10 000 prebivalci do leta 2025 vzpostavi vsaj ena energetska skupnost, ki bo temeljila na energiji iz obnovljivih virov. V skladu z Direktivo (EU) 2023/1791 Evropskega parlamenta in Sveta ([5]) o energetski učinkovitosti morajo lokalni organi v občinah z več kot 45 000 prebivalci pripraviti lokalne načrte ogrevanja in hlajenja, v katerih ocenijo vlogo energetskih skupnosti.

([1]) Direktiva (EU) 2018/2001 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2018 o spodbujanju uporabe energije iz obnovljivih virov (prenovitev) (UL L 328, 21.12.2018, str. 82, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2018/2001/oj).

([2]) Direktiva (EU) 2019/944 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. junija 2019 o skupnih pravilih notranjega trga električne energije in spremembi Direktive 2012/27/EU (UL L 158, 14.6.2019, str. 125, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2019/944/oj).

([3]) Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij Načrt REPowerEU (COM(2022) 230 final).

([4]) Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij: Strategija EU za sončno energijo, COM(2022) 221 final.

([5]) Direktiva (EU) 2023/1791 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. septembra 2023 o energetski učinkovitosti in spremembi Uredbe (EU) 2023/955 (UL L 231, 20.9.2023, str. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2023/1791/oj).

(4) Okvir EU poudarja pravičnost in vključenost. Uredba (EU) 2023/955 Evropskega parlamenta in Sveta ([6]) in Priporočilo Komisije (EU) 2023/2407 ([7]) priznavata potencial energetskih skupnosti in shem za lastno porabo, kot je souporaba energije, za prispevanje k zaščiti ranljivih gospodinjstev in gospodinjstev, ki jih je prizadela energijska revščina. Države članice bi zato morale spodbujati vključevanje ljudi v energetske skupnosti in projekte na področju energije iz obnovljivih virov, vključno z ranljivimi gospodinjstvi, gospodinjstvi, ki jih je prizadela energijska revščina, in gospodinjstvi z invalidi.

(5) Dobro zasnovani omogočitveni okviri za energetske skupnosti, individualna lastna poraba in souporaba energije lahko podprejo uresničevanje načela 20 evropskega stebra socialnih pravic, ki določa, da ima vsakdo pravico dostopa do kakovostnih osnovnih storitev, vključno z energijo.

(6) Akcijski načrt za cenovno dostopno energijo ([8]), ki ga je Komisija predstavila 26. februarja 2025, določa, da mora biti energija cenovno dostopna, pa tudi da je treba pospešiti uvajanje energije iz obnovljivih virov ter zmanjšati odvisnost Unije od fosilnih goriv in uvoza energije. S krepitvijo lokalnih naložb, konkurenčnosti in socialne pravičnosti prispeva tudi k ciljem dogovora o čisti industriji ([9]), saj zagotavlja poenostavljene, predvidljive in pregledne okvire. Da bi to dosegli, je cilj energetskega svežnja za državljane ([10]) dodatno povečati sodelovanje državljanov in skupnosti v energetskem prehodu ter jih opolnomočiti za proizvodnjo, shranjevanje, porabo, souporabo ali prodajo lastne energije iz obnovljivih virov ter tako zagotoviti stabilen dostop do cenovno dostopne energije.

(7) Energetske skupnosti se zaradi svoje odvisnosti od sodelovanja in pogosto prostovoljnega dela, ki ga opravlja javnost, soočajo z različnimi omejitvami v smislu tehnične zmogljivosti, časa in finančnih sredstev, ki vplivajo na razvojni cikel projekta in pot do trgov energije. Za energetske skupnosti je zlasti zahtevno mobilizirati financiranje v zgodnjih fazah razvoja projektov, upravljati zapletene upravne postopke, vlagati v tehnično infrastrukturo ali izvajati tržne operacije ([11]).

(8) Da bi pripomogli k premagovanju teh omejitev in olajševanju enakega razvoja po vsej Uniji, bi bilo treba energetskim skupnostim omogočiti nastajanje, diverzifikacijo in rast, zagotoviti jasne in skladne okvire, splošno ozaveščenost in pravično obravnavo, čim bolj zmanjšati regulativne in upravne ovire na vseh ustreznih trgih energije in v vseh zadevnih sektorjih, zagotoviti smernice za tehnične in finančne vidike ter olajšati dostop do financiranja. Podpora za krepitev zmogljivosti lahko dodatno spodbudi profesionalizacijo in avtonomijo energetskih skupnosti, za njihovo splošno ustanavljanje pa so bistvena tudi tehnična orodja. Podpora lokalnim organom in zlasti sekundarnim strukturam ali združenjem energetskih skupnosti je lahko učinkovito sredstvo za pospeševanje njihovega razvoja in zmogljivosti za sodelovanje v projektih, ki zahtevajo več virov ter so socialno in tehnološko inovativni.

(9) Lastna poraba energije iz obnovljivih virov se sooča s posebnimi ovirami pri financiranju, izdajanju dovoljenj, dostopu do omrežja in zaradi upravne zapletenosti. Te ovire nesorazmerno vplivajo na gospodinjstva z nizkimi dohodki in male odjemalce. Za zagotavljanje vključenosti je bistveno naslednje: poenostavitev, povezovanje enotnih kontaktnih točk za izdajo dovoljenj in točk „vse na enem mestu“, ciljno usmerjena finančna podpora ter pristopi financiranja s strani tretjih oseb ali kolektivnega financiranja, kot so zakup, pogodbe o zagotavljanju prihranka energije ali naložbene sheme skupnosti. Usklajen pristop k energetskim skupnostim in souporabi energije po vsej Uniji bo pripomogel k izmenjavi dobrih praks in čezmejnemu uvajanju inovativnih poslovnih modelov. Da bi zagotovili tak pristop, so potrebna skupna načela za opredelitve, plačila, vključevanje v omrežje in varstvo potrošnikov.

([6]) Uredba (EU) 2023/955 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 10. maja 2023 o vzpostavitvi Socialnega sklada za podnebje in spremembi Uredbe (EU) 2021/1060 (UL L 130, 16.5.2023, str. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/955/oj).

([7]) Priporočilo Komisije (EU) 2023/2407 z dne 20. oktobra 2023 o energijski revščini (UL L, 2023/2407, 23.10.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/reco/2023/2407/oj).

([8]) Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij Akcijski načrt za cenovno dostopno energijo – Izkoriščanje dejanske vrednosti naše energetske unije za zagotovitev cenovno dostopne, učinkovite in čiste energije za vse Evropejce (COM(2025) 79 final), Bruselj, 26.2.2025.

([9]) Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij Dogovor o čisti industriji: skupni načrt za konkurenčnost in razogljičenje (COM(2025) 85 final).

([10]) COM/2026/115 final.

([11]) Glej priporočili št. 9 in 10 državljanskega foruma o energijski učinkovitosti: Forum o energijski učinkovitosti – platforma za udejstvovanje državljanov.

(10) Sorazmerna in nediskriminatorna obravnava ter prilagojena pomoč pri postopkih in aplikacijah za priključitev na omrežje olajšujeta dostop do omrežij obratov za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov.

(11) Souporaba energije lahko skupaj s prilagajanjem odjema, prenosom obremenitve ali shranjevanjem energije zagotovi prihranke stroškov za odjemalce in energetske sisteme. Za to sta potrebna dostop do merjenih podatkov in podatkov o porabi ter interoperabilnost podatkov.

(12) V skladu z agendo Komisije za poenostavitev in boljše pravno urejanje je namen tega priporočila državam članicam zagotoviti praktične smernice, s katerimi bi poskrbeli za skladno, sorazmerno in državljanom prijazno izvajanje zakonodaje Unije o energetskih skupnostih in shemah za lastno porabo, vključno s souporabo energije.

(13) Države članice bi morale za vzpostavitev, delovanje in razvoj energetskih skupnosti poenostaviti upravne postopke ter zahteve glede lastne porabe in poročanja. Izvajanje bi moralo temeljiti na obstoječih strukturah in digitalnih orodjih ter zagotavljati skladnost, stroškovno učinkovitost in minimalno upravno breme za dobavitelje, potrošnike in nacionalne organe.

(14) Komisija namerava v podporo državam članicam pri izvajanju tega priporočila sprejeti številne ukrepe za nadaljnji razvoj in ustanavljanje energetskih skupnosti v Uniji ter podpreti izvajanje zakonodaje Unije. Ti ukrepi so določeni v akcijskem načrtu iz priloge k temu priporočilu –

SPREJELA NASLEDNJE PRIPOROČILO:

Priporoča se, da države članice sprejmejo naslednje ukrepe:

1. pri sprejemanju zakonov in drugih predpisov, potrebnih za uskladitev s členom 2, točka 8, Direktive (EU) 2019/944, **zagotovijo skladnost opredelitev aktivnih odjemalcev in samooskrbovalcev z energijo iz obnovljivih virov** ([12]) v smislu pravic in odgovornosti, pomembnih za individualno lastno porabo energije iz obnovljivih virov ([13]) in souporabo energije ([14]), ter razlikujejo te opredelitve od komercialnih akterjev, hkrati pa zagotovijo dostopnost za vse državljane, vključno z najemniki, stanovalci v večstanovanjskih stavbah, ranljivimi gospodinjstvi in osebami, ki jih je prizadela energijska revščina, kot so ženske in druge skupine, ki jim grozi diskriminacija in so nesorazmerno prizadete;

2. **jasno razlikujejo med opredelitvijo skupnosti na področju energije iz obnovljivih virov** ([15]) **in energetske skupnosti državljanov** ([16]) v smislu strukture članstva ter zahtev glede upravljanja in namena, hkrati pa poudarjajo posebne prednosti in koristi posebnih oblik energetskih skupnosti, da bi zagotovile skladnost med njimi in jasnost njihovega namena;

3. v okviru prenosa in izvajanja določb iz člena 15a Direktive (EU) 2024/1711 Evropskega parlamenta in Sveta ([17]) o spremembi vzpostavijo **omogočitveni okvir za aktivne odjemalce, ki delujejo skupaj**, pri čemer mora biti skladen s pravicami posameznih samooskrbovalcev z energijo iz obnovljivih virov iz člena 21 Direktive (EU) 2018/2001 in aktivnih odjemalcev iz člena 15 Direktive (EU) 2019/944;

4. v celoti prenesejo zakonodajo EU v zvezi z energetskimi skupnostmi in lastno porabo ([18]) ter izvajajo omogočitvene okvire, ki prispevajo k nadaljnjemu razvoju energetskih skupnosti v **sektorjih ogrevanja in hlajenja, električne energije ter prenove stavb**, kar energetskim skupnostim omogoča, da prispevajo k splošnim ciljem Unije na področju prenove in energije iz obnovljivih virov;

([12]) V skladu z opredelitvijo iz Direktive (EU) 2018/2001.
([13]) V skladu s členom 21 Direktive (EU) 2018/2001.
([14]) V skladu s členom 15a Direktive (EU) 2019/944.
([15]) V skladu z opredelitvijo iz člena 2, točka 16, Direktive (EU) 2018/2001.
([16]) V skladu z opredelitvijo iz člena 2, točka 11, Direktive (EU) 2019/944.
([17]) Direktiva (EU) 2024/1711 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. junija 2024 o spremembi direktiv (EU) 2018/2001 in (EU) 2019/944 glede izboljšanja zasnove trga električne energije v Uniji (UL L, 2024/1711, 26.6.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1711/oj).
([18]) Direktiva (EU) 2019/944, zlasti člen 2, točke 8, 10a in 11, člen 15, člen 15a in člen 16, Direktiva (EU) 2018/2001, zlasti člen 2, točka 16, člen 21 in člen 22.

Upravljanje in spremljanje

5. razvijejo **nacionalno strategijo za energetske skupnosti in lastno porabo**, vključno z oceno morebitnega prispevka k energetskim ciljem EU do leta 2030 in 2040, ki temelji na oceni potenciala in ovir v skladu s členom 21, točka 6, in členom 22, točka 3, Direktive (EU) 2018/2001, ter poročajo o napredku prek celovitih nacionalnih energetskih in podnebnih poročil o napredku;

6. imenujejo pristojni organ ali telo za **ocenjevanje in spremljanje potenciala in učinka finančnih, socialnih in okoljskih koristi energetskih skupnosti in lastne porabe** ter odprave ovir v smislu geografskih in demografskih značilnosti, pa tudi širših ciljev politike ali ciljnih vrednosti za razvoj energetskih skupnosti in lastne porabe v rednih časovnih presledkih in po možnosti v sodelovanju z Evropsko komisijo, vključno s podatki, zbranimi od ustreznih deležnikov, in kartiranjem, izvedenim v skladu s členom 15b Direktive (EU) 2018/2001;

7. vzpostavijo **celovite in posodobljene nacionalne registre za energetske skupnosti**, ki se lahko uporabljajo za spremljanje skladnosti, podatkov o projektih in organizacijskih značilnosti, ne da bi se naložile nesorazmerne pristojbine ali upravne zahteve, povezane s posebnimi dejavnostmi na področju energije;

8. v izvajanje tega priporočila z **rednim posvetovanjem in strukturiranim dialogom** vključijo odjemalce, vključno z energijsko revnimi gospodinjstvi, najemniki in stanovalci socialnih stanovanj, socialne partnerje, organizacije civilne družbe, podjetja, lokalne organe, energetske skupnosti in/ali njihove predstavnike;

Izdajanje dovoljenj in povezovanje sistema

9. **odpravijo postopke izdaje dovoljenj za manjše solarne fotovoltaične naprave in naprave za shranjevanje**, uvedejo ukrepe v zvezi s toplotnimi črpalkami, električnimi vozili in polnilnimi postajami za električna vozila ter poenostavijo s tem povezano priključitev na omrežje, določijo posebne in razumne časovne okvire za obveščanje končnih odjemalcev in energetskih skupnosti ter odpravijo upravne zahteve in regulativne ovire ([19]) za priključne baterije in balkonske solarne fotovoltaične naprave do 800 W;

10. zagotovijo pravočasne, pregledne, sorazmerne in enostavne **postopke za priključitev na omrežje** v skladu s predlogom direktive Evropskega parlamenta in Sveta o spremembi direktiv (EU) 2018/2001, (EU) 2019/944 in (EU) 2024/1788 ([20]) glede pospeševanja postopkov izdaje dovoljenj (COM(2025) 1007 final), in sicer z omogočanjem povračila varščine ali njenega zmanjšanja, če so izpolnjena merila glede zrelosti, določitvijo posebnih časovnih okvirov za obveščanje energetskih skupnosti in končnih odjemalcev o postopkih, stroških in odobritvah, zagotavljanjem namenske pomoči ali smernic za vloge ter omilitvijo upravnih in tehničnih zahtev, kadar je to mogoče, ob uporabi nediskriminatorne in sorazmerne obravnave v skladu z veljavnim okvirom Unije;

11. zagotovijo, da upravljavci omrežij v svojih načrtih za razvoj omrežja upoštevajo pričakovano rast in učinek lastne porabe in delovanja energetske skupnosti, da se omogočijo predhodne naložbe;

12. kadar zmogljivost omrežja ni zadostna in kadar je to tehnično izvedljivo, **zagotovijo, da lahko energetske skupnosti in končni odjemalci, ki sodelujejo v shemah souporabe energije, sklenejo sporazum o prožni priključitvi na omrežje z operaterji sistemov**, kadar upravljajo objekte za shranjevanje energije ali dosegajo visoke ravni lokalne samoporabe, v skladu s členom 6a Direktive (EU) 2019/944;

13. energetskim skupnostim državljanov omogočijo upravljanje **zaprtih distribucijskih omrežij** v skladu s členom 16(4) in členom 38(2) Direktive (EU) 2019/944, skupnostim na področju energije iz obnovljivih virov pa razvoj in upravljanje **omrežij za ogrevanje in hlajenje**, ki na njihovem območju delovanja uporabljajo energijo iz obnovljivih virov;

([19]) Glej tudi Predlog direktive Evropskega parlamenta in Sveta o spremembi direktiv (EU) 2018/2001, (EU) 2019/944 in (EU) 2024/1788 glede pospeševanja postopkov izdaje dovoljenj, COM(2025) 1007 final.

([20]) COM(2025) 1007 final.

Standardizirani pristop k souporabi energije

14. zagotovijo možnost souporabe energije na istem trgovalnem območju ali na bolj omejenem geografskem **območju in spodbujajo nacionalne regulativne organe, naj ocenijo potencial prožnosti lokalne souporabe energije** v skladu s topologijo omrežja in te informacije uporabijo pri zaračunavanju omrežnin, ki odražajo stroške;

15. **zagotovijo, da za končne odjemalce, ki sodelujejo v souporabi energije in energetskih skupnostih, ne veljajo nesorazmerni in diskriminatorni postopki, zahteve ali obveznosti dobaviteljev** v skladu s členoma 15 in 16 Direktive (EU) 2019/944 ter členoma 21 in 22 Direktive (EU) 2018/2001;

16. **zagotovijo pogoje, ki bodo nacionalnim regulativnim organom olajšali spremljanje odprave dodatnih stroškov za dobavitelja, ki so fiksni in presegajo neposredne stroške**, nastale zaradi souporabe energije;

17. **imenujejo pristojni nacionalni organ za zagotavljanje informacij** o souporabi energije, vključno s službo za pomoč uporabnikom, seznamom operativnih organizatorjev souporabe energije, neobveznimi predlogami pogodb ter tehničnimi, pravnimi, ekonomskimi in praktičnimi informacijami;

18. zagotovijo, da pristojni organi vzpostavijo enostavne, pregledne in digitalne **postopke registracije** za dogovore o souporabi energije ter da je, kadar je število končnih odjemalcev, ki sodelujejo pri souporabi energije, večje od določenega števila, to obvezno določiti kot notranjo souporabo energije za bolj racionaliziran postopek komunikacije in registracije;

19. sprejmejo interoperabilen, varen in standardiziran pristop k **upravljanju in izmenjavi podatkov** za operacionalizacijo souporabe energije;

20. zagotovijo, da so ustrezni **merjeni podatki na voljo skoraj v realnem času** ([21])**, ki je vsaj tako kratek kot bilančni obračunski interval, kot je opredeljen v členu 2(15) uredbe o energetskem trgu** ([22])**, in da so programska orodja na voljo** vsem zadevnim stranem, vključno s končnimi odjemalci, dobavitelji ter po potrebi organizatorji souporabe energije in energetskimi skupnostmi, tudi za podporo souporabi energije in storitvam za zagotavljanje prožnosti;

21. zagotovijo, da se statični ključi souporabe energije ([23]) redno pregledujejo in so na voljo končnim odjemalcem ter da se olajša **postopen prehod s statičnih na dinamične ključe souporabe energije**, da se optimizira vrednost za energetski sistem in udeležence v souporabi energije;

22. nacionalnim regulativnim organom omogočijo izvajanje **regulativnih peskovnikov** za eksperimentiranje z dodeljevanjem in merjenjem v več števcih in na več lokacijah, metodami dodeljevanja, oblikovanjem tarif, odgovornostjo za izravnavo, izmenjavo podatkov in poravnavo ter varstvom potrošnikov in obdavčitvijo;

Plačilo za povečanje vrednosti lastne porabe

23. pospešijo **uvajanje pametnega merjenja** v razumnem časovnem okviru in vzpostavijo interoperabilne sisteme za izmenjavo podatkov, da se omogočijo natančno merjenje, obračunavanje in optimizacija lastne porabe;

([21]) V skladu z opredelitvijo iz člena 2(26) Direktive (EU) 2019/944.

([22]) Uredba (EU) 2019/943 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. junija 2019 o notranjem trgu električne energije (UL L 158, 14.6.2019, str. 54, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2019/943/oj).

([23]) Pri pripravi pobude za souporabo energije je treba sprejeti posebno enačbo, ki določa, kako se bo skupna proizvodnja upoštevala pri računih posameznih udeležencev v souporabi energije. To se imenuje koeficient delitve ali delitveni ključ.

24. zagotovijo, da se lahko presežna električna energija, ki se ne porabi lokalno ali se ne souporablja, **pravično nagradi na podlagi tržnih signalov**, ki odražajo njeno vrednost za odjemalce in sistem;

25. pri oblikovanju programov operativne podpore za samoproizvedeno električno energijo, ki se dovaja v omrežje, razmislijo o uvedbi **tržnih premij, ki spodbujajo optimizacijo lastne porabe**, tudi s souporabo energije;

Dostop do ustreznih trgov energije

26. izvajajo **prožne ureditve izdajanja dovoljenj**, ki energetskim skupnostim omogočajo, da v sodelovanju z bilančno odgovornim akterjem, kot je opredeljen v členu 2, točka 14, Uredbe (EU) 2019/943, dobavljajo energijo ali končnim odjemalcem zagotavljajo storitve za zagotavljanje prožnosti;

27. **spodbujajo sodelovanje z dobavitelji in agregatorji**, kot so opredeljeni v členu 2, točka 19, Direktive (EU) 2019/944, da se olajša trgovanje z energijo ali prožnost za energetske skupnosti ali končne odjemalce, ki sklepajo pogodbe o nakupu električne energije, ureditve za medsebojno trgovanje ali pogodbe o storitvah za zagotavljanje prožnosti, hkrati pa zagotovijo vzpostavitev zaščitnih klavzul, ki ščitijo energetske skupnosti, aktivne odjemalce in samooskrbovalce z energijo iz obnovljivih virov pred zlorabami s strani močnejših akterjev na trgu;

28. zagotovijo, da najmanjši obseg ponudb, trajanje pogodb, modeli dostopa do trga in predizbirne **zahteve, ki se uporabljajo na lokalnem trgu energetskih storitev**, omogočajo, da se manjša agregirana sredstva, ki jih upravljajo energetske skupnosti ali skupine za souporabo energije, pridružijo neposredno ali prek agregatorja, ter vzpostavijo regulativne peskovnike za preskušanje in prilagajanje takih elementov zasnove trga v nadzorovanem okolju;

Dostop do javnega in zasebnega financiranja

29. **zagotovijo podporo za naložbe** v integrirane sisteme, vključno z manjšimi solarnimi fotovoltaičnimi napravami, sistemi shranjevanja ali sistemi ogrevanja in hlajenja z energijo iz obnovljivih virov, tudi v okviru programov prenove stavb, osredotočenih na ranljive skupnosti;

30. razmislijo o izvedljivosti uporabe nižjih stopenj DDV ali oprostitev za določene visoko učinkovite in čiste ogrevalne sisteme ter sončne panele v skladu z Direktivo 2006/112/ES ([24]) o DDV, kakor je bila spremenjena z Direktivo Sveta (EU) 2022/542 ([25]) glede stopenj davka na dodano vrednost;

31. **v celoti izkoristijo obstoječe kohezijske sklade in druge ustrezne programe financiranja Unije**, ki so na voljo v programskem obdobju 2021–2027, ter druge finančne instrumente za zagotavljanje finančne podpore energetskim skupnostim in shemam za lastno porabo na mestnih in podeželskih območjih ter v premogovniških regijah v prehodu ali drugih regijah, ki jih je prehod na razogljičeno gospodarstvo še posebej prizadel;

32. **opredelijo vrzeli v financiranju** za različne faze življenjskega cikla ter **vzpostavijo namenske programe in instrumente financiranja za energetske skupnosti**, zlasti začetno financiranje v fazi (pred)razvoja;

33. **zagotovijo**, da splošne programe in instrumente financiranja za projekte na področju energije iz obnovljivih virov in energijske učinkovitosti spremljajo **posebni okviri, ki olajšujejo dostopnost za energetske skupnosti** ([26]), zlasti prek združenj energetskih skupnosti;

([24]) Direktiva Sveta 2006/112/ES z dne 28. novembra 2006 o skupnem sistemu davka na dodano vrednost (UL L 347, 11.12.2006, str. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2006/112/oj).

([25]) Direktiva Sveta (EU) 2022/542 z dne 5. aprila 2022 o spremembi direktiv 2006/112/ES in (EU) 2020/285 glede stopenj davka na dodano vrednost (UL L 107, 6.4.2022, str. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2022/542/oj).

([26]) Npr. z vključitvijo financiranja manjšega obsega, ozaveščanja ali podpore za prijavo.

Ozaveščanje in podpora za krepitev zmogljivosti

34. **spodbujajo** vključevanje tem s področja skupnostne energije in souporabe energije v **izobraževanje in usposabljanje, tudi v poklicne učne načrte**, zlasti v okviru sodelovanja z univerzami, poklicnimi in tehničnimi inštituti ter programov vajeništva, ki jih podpirajo Erasmus+, Pakt za spretnosti ter njegova obsežna partnerstva za spretnosti na področju energije iz obnovljivih virov in Evropski socialni sklad plus;

35. **podpirajo pobude in ukrepe za udejstvovanje mladih in javnosti, ki vključujejo predstavnike podeželskih in oddaljenih skupnosti**, in sicer v zvezi z ozaveščanjem, spodbujanjem sprememb vedenja in sodelovanja državljanov v energetskih skupnostih, samoporabo in souporabo energije;

36. jasno in dovolj zgodaj **sporočijo** prihodnje **spremembe tarifnih struktur in mehanizmov plačil**, skupaj s prehodnimi obdobji in smernicami za potrošnike o učinkih in možnostih;

37. **uporabijo obstoječe točke „vse na enem mestu“ ali vzpostavijo take točke** ali podobne mehanizme, da energetskim skupnostim in odjemalcem zagotovijo enotni spletni in po možnosti fizični vmesnik s celovitimi in uporabniku prijaznimi tehničnimi, pravnimi, upravnimi, ekonomskimi in finančnimi nasveti, navodili, smernicami in gradivi, kot so predloge, ki lahko vključujejo možnost predložitve vlog in spremljanja napredka v zvezi z dovoljenji, licencami in programi podpore;

38. **zagotavljajo smernice, možnosti za izmenjavo znanja, tehnične smernice in usposabljanja za vodenje projektov lokalnim organom**, da se povečajo njihova vključenost v projekte souporabe energije in energetskih skupnosti, ki vključujejo energijsko revna gospodinjstva, ter podpora zanje, pa tudi razvoj infrastrukturnih intenzivnih projektov, kot sta ogrevanje in hlajenje, ki ju vodi skupnost;

39. **spodbujajo združenja in sekundarne strukture energetskih skupnosti ter podpirajo krepitev zmogljivosti**, da bi jim omogočile zagotavljanje storitev, povezanih z energijo, ter lokalnim energetskim skupnostim **olajšale dostop do financiranja in storitev tehnične pomoči**;

Regionalno in čezmejno sodelovanje

40. **omogočajo čezmejno sodelovanje** v energetskih skupnostih državljanov in skupnostih na področju energije iz obnovljivih virov, preučujejo možnosti za čezmejne energetske skupnosti, zlasti v obmejnih regijah, ter odpravljajo pravne ali upravne ovire, ki preprečujejo skupne naložbe, uporabo skupnega omrežja ali čezmejno souporabo energije;

41. **razmislijo o vključitvi energetskih skupnosti v obstoječe makroregionalne strategije in ustrezne akcijske načrte** s podporo iz instrumentov kohezijske politike in skladov Unije;

Socialna vključenost

42. ustrezno opredelijo **„učinkovit nadzor“, „avtonomijo“ ter „socialne, gospodarske in okoljske koristi“**, kot so navedeni v opredelitvi skupnosti na področju energije iz obnovljivih virov v členu 2, točka 16, Direktive (EU) 2018/2001 in v opredelitvi energetskih skupnosti državljanov v členu 2, točka 11, Direktive (EU) 2019/944, da se zagotovi uporaba te opredelitve s strani javnosti in za javnost, zmanjša upravno breme pri ustanavljanju energetske skupnosti in okrepi zaupanje v ta koncept;

43. spodbujajo **modele financiranja s strani tretjih oseb ali kolektivnega financiranja za souporabo energije**, tudi prek energetskih skupnosti, da bi bila lastna poraba dostopna najemnikom ter gospodinjstvom z nizkimi dohodki in ranljivim gospodinjstvom;

44. spodbujajo modele sodelovanja z majhnimi ovirami, vključno z možnostmi brez vnaprejšnjih stroškov, ciljno usmerjeno, tehnično, finančno in upravno podporo za energijsko revna gospodinjstva, najemnike, stanovalce socialnih stanovanj ter invalide ([27]), pa tudi dostopnimi nedigitalnimi kanali za vpis in podporo;

45. v **javne dražbe za energijo iz obnovljivih virov, programe podpore in javna naročila ali koncesije** za uvajanje energije iz obnovljivih virov, ki energetskim skupnostim omogočajo oddajo ponudb, vključijo **sorazmerna in vključujoča izbirna merila** ter merila za socialno upravičenost in vrednotenje;

46. ocenijo distribucijske učinke za zagotovitev, da so stroški in koristi energetske skupnosti in shem souporabe energije pravično porazdeljeni in ne postavljajo v slabši položaj odjemalcev, ki se odločijo, da pri tem ne bodo sodelovali;

47. zagotovijo, da so informacije, namenjene javnosti, dostopne tudi invalidom v skladu z zahtevami glede dostopnosti iz Priloge I k Direktivi (EU) 2019/882 Evropskega parlamenta in Sveta ([28]);

Digitalizacija in inovacije

48. zagotovijo, da imajo energetske skupnosti in končni odjemalci **dostop do ustreznih podatkov o energetskem sistemu in porabi** v skladu z veljavnimi zahtevami Unije glede varstva podatkov in interoperabilnosti, zlasti tistimi iz člena 24 Direktive (EU) 2019/944;

49. spodbujajo razvoj in uporabo **odprtokodnih digitalnih platform, dostopnih** ([29]) **in ustreznih programskih orodij ter standardiziranih vmesnikov**, ki končnim odjemalcem in energetskim skupnostim omogočajo souporabo energije, napovedovanje povpraševanja in storitve za zagotavljanje prožnosti, ter zagotavljajo podporo pri načrtovanju energetske skupnosti ob hkratnem zagotavljanju kibernetske varnosti in varstva podatkov;

50. spodbujajo inovacijska partnerstva in javno-zasebno sodelovanje, v okviru katerih se preizkušajo **digitalne rešitve, rešitve, ki temeljijo na umetni inteligenci, in rešitve pametnih omrežij** v energetskih skupnostih in skupinah za souporabo energije v okviru regulativnih peskovnikov ali pilotnih shem, ki omogočajo učenje v praksi.

V Bruslju, 30. aprila 2026

Za Komisijo
Dan JØRGENSEN
član Komisije

([27]) V skladu z zahtevami glede dostopnosti iz Priloge I k Direktivi (EU) 2019/882.
([28]) Direktiva (EU) 2019/882 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. aprila 2019 o zahtevah glede dostopnosti za proizvode in storitve (UL L 151, 7.6.2019, str. 70, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2019/882/oj).
([29]) Vmesniki, namenjeni javnosti, bi morali biti dostopni invalidom v skladu z zahtevami glede dostopnosti iz Priloge I k Direktivi (EU) 2019/882.

PRILOGA

Akcijski načrt za energetske skupnosti

Komisija je v sporočilu o energetskem svežnju za državljane COM(2026)115 določila cilj povečanja zmogljivosti za energijo iz obnovljivih virov, ki jo namestijo energetske skupnosti, na do 90 GW. Da bi odpravili tehnične in finančne ovire za energetske skupnosti ter podprli države članice pri izvajanju tega priporočila, ta akcijski načrt obravnava pet področij:

1. Učinkoviti omogočitveni okviri
2. Dostop do financiranja
3. Ozaveščanje in krepitev zmogljivosti
4. Socialna vključenost in sodelovanje javnosti
5. Digitalne inovacije in povezovanje sistema

Za spremljanje napredka v okviru tega akcijskega načrta, izmenjavo dobrih praks in krepitev partnerstev med javnimi organi, skupnostmi in industrijo namerava Komisija:

— razviti sklop **kazalnikov na ravni EU** za spremljanje razvoja in učinka energetskih skupnosti v okviru **svetovalnega vozlišča za energijo za državljane (CEAH)** ter

— leta 2028 skupaj z državami članicami, Evropskim parlamentom in mrežami deležnikov organizirati dialog z državljani o energiji.

1. Učinkoviti omogočitveni okviri

Za odpravo regulativne negotovosti zaradi nepopolnega ali zapoznelega prenosa direktiv EU, ki opredeljujejo skupnosti na področju energije iz obnovljivih virov in energetske skupnosti državljanov, namerava Komisija:

— oceniti potrebo po nadaljnji poenostavitvi in uskladitvi **opredelitev EU**;

— še naprej sodelovati z državami članicami EU, nacionalnimi energetskimi regulatorji, operaterji distribucijskih sistemov in organizacijami, ki predstavljajo energetske skupnosti pri izvajanju zakonodaje EU in priporočila o energetskih skupnostih in lastni porabi, v okviru letnega državljanskega foruma za energijo in regulativne okrogle mize o energetski politiki za odjemalce;

— **spremljati nacionalne ovire**, dobre prakse in omogočitvene okvire v okviru svetovalnega vozlišča za energijo za državljane in drugih pobud;

— preučiti trditve o **nepoštenih tržnih praksah** v zvezi z energetskimi skupnostmi ali souporabo energije.

2. Dostop do financiranja

Za izboljšanje dostopa do cenovno dostopnega in zanesljivega financiranja, ozaveščanje finančnih posrednikov in organov upravljanja o razpoložljivih jamstvih in sredstvih EU za podporo energetskim skupnostim ter nadaljnje zagotavljanje podpore v obliki nepovratnih sredstev v zgodnji fazi prek instrumenta za energetske skupnosti namerava Komisija:

— v sodelovanju z Evropskim investicijskim skladom prek platforme Green Gateway (orodje za pomoč uporabnikom, e-komunikacije, spletni seminar) ozaveščati finančne posrednike in energetske skupnosti o uporabi **jamstev InvestEU za izkoriščanje cenovno dostopnih posojil**, da bi Komisija čim bolj povečala njihovo uporabo (2026);

— objaviti **nabor orodij za financiranje skupnostne energije** prek svetovalnega vozlišča za energijo za državljane, da bi javnost in skupnosti usmerjala z možnimi modeli in možnostmi financiranja ter izkoristila storitve za zagotavljanje prožnosti in souporabo energije, ki jih vodi skupnost in so povezane s trgom (2026);

— ustanoviti delovno skupino za energetske skupnosti v okviru **mreže organov za energijo in organov upravljanja**, in sicer po začetni oceni potreb članov in soglasju o njeni ustanovitvi, da se okrepi uporaba kohezijskih skladov (2026);

— refinancirati **instrument energetskih skupnosti po letu 2027 za zagotovitev začetnega financiranja** več kot 140 energetskim skupnostim za pripravo poslovnih načrtov v predrazvojni fazi (2027).

3. **Ozaveščanje in krepitev zmogljivosti**

Dostop do znanja o energiji, gospodarskih in podjetniških spretnosti, tehničnega in pravnega znanja ter krepitve zmogljivosti je bistvenega pomena za rast, obseg in profesionalizacijo energetskih skupnosti. Komisija zato namerava:

— prek Konvencije županov in namenske komunikacijske kampanje o pravicah potrošnikov **obveščati državljane, lokalne organe in druge osebe, kot so kmetje in lastniki malih podjetij**, o njihovih pravicah in možnostih za ustanovitev energetskih skupnosti ali podporo takim skupnostim (2026);

— energetskim skupnostim **zagotoviti tehnično podporo**, in sicer prek svetovalnega vozlišča za energijo za državljane, za razvoj shranjevanja, energijske učinkovitosti in projektov na področju energije iz obnovljivih virov (2026);

— mobilizirati sredstva programa LIFE Prehod na čisto energijo za pomoč energetskim skupnostim pri rasti, profesionalizaciji in razširitvi projektov in storitev na področju energije iz obnovljivih virov, zlasti z dejavnostmi vzajemnega učenja in sekundarnimi strukturami (2026).

4. **Socialna vključenost in sodelovanje javnosti**

Energetske skupnosti lahko spodbudijo javnost k ukrepanju, vključno z ranljivimi gospodinjstvi, in njihovi zaščiti ter zmanjšanju števila gospodinjstev, ki jih je prizadela energijska revščina, kar nesorazmerno prizadene tudi ženske in druge skupine, ki jim grozi diskriminacija. Za izkoriščanje tega potenciala namerava Komisija:

— zagotoviti tehnično pomoč lokalnim organom za pomoč pri **vključevanju ranljivih gospodinjstev in gospodinjstev, ki jih je prizadela energijska revščina**, v energetske skupnosti prek svetovalnega vozlišča za energetsko revščino (EPAH) (2026);

— vzpostaviti izkustveno skupnost v okviru **platforme za javne kupce**, da bi spodbudila merila socialnega vključevanja pri javnem naročanju in koncesijah (2026);

— objaviti **smernice za izvajanje sodelovanja državljanov** prek svetovalnega vozlišča za energijo za državljane in svetovalnega vozlišča za energetsko revščino, da bi podprla oblikovalce politik pri opredeljevanju in podpiranju socialno vključujočih energetskih skupnosti, ki jih vodijo državljani (2026);

— podpreti možnosti za vzajemno učenje o **energetskih skupnostih**, in sicer z usposabljanjem na kraju samem med premogovniškimi regijami in regijami, odvisnimi od šote in naftnega skrilavca, v okviru pobude za premogovniške regije v prehodu in drugih ustreznih platform (2027);

— objaviti **standardizirano vzorčno pogodbo za sodelovanje** med razvijalci projektov na področju energije iz obnovljivih virov in energetskimi skupnostmi (2027).

5. **Digitalne inovacije in povezovanje sistema**

Energetske skupnosti lahko z izkoriščanjem potenciala digitalnih tehnologij, podatkovnih prostorov, shranjevanja, povezovanja sistema in rešitev pametnih omrežij postanejo sestavni del sodobnega energetskega sistema in znižajo račune za energijo. Komisija zato namerava:

— mobilizirati sredstva programa LIFE Prehod na čisto energijo, da bi podprla mesta in lokalne partnerje, kot so energetske skupnosti, pri **uvajanju pametnih rešitev** (kot so skupnostne baterije, infrastruktura za polnjenje električnih vozil, sistemi upravljanja z energijo itd.), ki pripomorejo k optimizaciji lokalne souporabe energije in izkoriščanju prožnosti (2026);

— med podpisniki Konvencije županov in prek lokalnih dialogov z državljani o energiji, organiziranih v okviru svetovalnega vozlišča za energijo za državljane, spodbujati vključevanje energetskih skupnosti v **lokalno energetsko načrtovanje** (2026);

— zagotoviti financiranje iz programa Obzorje Evropa za podporo **mikroomrežjem, ki jih vodi skupnost, in lokalnim omrežjem za ogrevanje z energijo iz obnovljivih virov** v okviru misije za mesta (2026–2027); zagotoviti 12 milijonov EUR sredstev iz programa Obzorje Evropa za podporo razvoju **algoritmov za napovedovanje, ki temeljijo na umetni inteligenci**, za optimizacijo vrednosti souporabe energije za sistem in skupnosti (2026);

— preučiti, kako bi bilo mogoče **lokalne trge energije na ravni distribucijskega omrežja** na standardiziran način povezati z veleprodajnim trgom, da bi zagotovili učinkovito delovanje majhnih sistemov distribucije energije in omogočili nadgradljivo prožnost (2027).